PRZESYŁKA POCZTOWA OPŁACONA RYCZAŁTEM.

Rok IV. Kraków, niedziela 21 sierpnia 1921. Nr. 218.

NOWY DZIENNIK

Adres redakcyi i administracyi: Kraków, Orzeszkowej 7. Nr. telefonu 279. — Konto czekowe i oszcz. Kasy Oszczędn. Nr. 141.123. Wszelkie komunikaty należy nadsyłać **wprost** do Administracyi. Komunikaty przesłane Redakcyi **nie będą** uwzględnione.

Redakcya rękopisów nie zwraca.

Redaktor naczelny przyjmuje od 11½ do 12 w południe.

Cena Nru **10 Mk.**

Prenumerata: w Krakowie i na prowincyi mies. 240·—, kwart. 720·— M
w Krakowie z odnoszeniem do domu . . . 270·— . „ 810·— „
Na prowincyi: z przesyłką pocztową 285·—, „ 855·— „
Za granicą: z przesyłką pocztową . . . 325·—, „ 975·— „

Ogłoszenia: Drobne ogłoszenia od wyrazu 7·— Mk., wiersz nonparel 1-szpalt. Mk 20. Nadesłane Mk 50·—. Wiersz nonparelowy 1 szp. w tekście Mk 70·—, Wiersz nonp. 1 szpalt. na 1. stronie 80 Mk. Zawiadomienia ślubne i gratulacye 200 Mk.

Konferencya „Rozwoju“.

Kraków, 20 sierpnia.

(sz) „Rozwój“ gotuje się do walnej ofenzywy. Kampanię długotrwałą, zajadłą i nie przebierającą w środkach pragnie nareszcie uwieńczyć przeglądem sił i podniesieniem żydożerczej swej akcyi do piedestału ideału narodowego.

Celowi temu ma służyć konferencya, jaką zwołuje na koniec listopada br.

Jakkolwiek długi jeszcze czas nas dzieli od konferencyi, pragniemy już teraz sprawą się zająć i to z dwojakiego punktu widzenia.

Po pierwsze: Czy akcya „Rozwoju“ jest korzystną dla państwa, czy też oznacza ona tylko wzmocnienie szowinizmu w dziedzinie spraw gospodarczych, ze szkodą dla państwa i jego siły.

Po drugie: W jaki sposób społeczeństwo może, winno i musi się zabrać do obrony swych zagrożonych pozycyi, skoro rząd akcyę „Rozwoju“ toleruje i popiera?

Zostawiamy rozmyślnie na uboczu pytanie trzecie, czy zasada bojkotu, która „Rozwój“, niesiony na falach rasowego antysemityzmu, wszczepia i kultywuje na ziemiach Polski, odpowiada idei sprawiedliwości politycznej w państwie, którego konstytucya zawiera następujący ustęp:

„W Imię Boga Wszechmogącego:

My, Naród Polski, dziękując Opatrzności za wyzwolenie nas z półtorawiekowej niewoli, ... pragnąc zarazem zapewnić rozwój wszystkich Jej sił moralnych i materyalnych dla dobra całej odradzającej się ludzkości, wszystkim obywatelom Rzeczypospolitej równość, a pracy poszanowanie, należne prawa... zabezpieczyć — tę oto ustawę ...uchwalamy i stanowimy“.

Zostawiamy je na uboczu, bo w chwili kiedy pod okiem rządu część obywateli w sposób zorganizowany, świadomy i jawny, podkłada w jasny dzień łuczywo, by spalić dach nad głowami drugiej części obywateli — równych — sit venia verbo — w obliczu konstytucyi, w tej chwili nie czas na argument, błagający o sprawiedliwość, skoro tej sprawiedliwości wyraźną, tendencyjną negacyą jest system rządu.

Na cóż się zda argument sprawiedliwości wobec „Rozwoju“, skoro odbija się o gruby mur nienawiści, skoro wiemy, że odpowie nam śmiech szyderczy złoczyńcy, który pragnie zguby naszej, choćby miał przy tem pogwałcić wszelkie prawa moralne.

Musimy zatem odrzucić wszelki sentyment i zaglądnąć śmiało prawdzie w oczy i pojąć, że rząd, rażony jakiemś zastraszającem zaślepieniem świadomie przykłada rękę do destruktywnej działalności „Rozwoju“ i podjąć walkę obronną — natychmiast, nie tracąc ani jednej chwili.

Akcya ta musi pójść w wspomnianych dwu kierunkach.

Przedewszystkiem muszą nasze zrzeszenia kupców, przemysłowców i rękodzielników zorganizować się w zawodową jedność, zebrać materyały, wskazujące na rolę kupców, przemysłowców i rękodzielników żydowskich w Polsce tak pod względem historycznym, jako też w tej przełomowej chwili państwa, gdy jego gospodarstwo wewnętrzne przedstawia stan straszliwego upadku i wykazać, a nie przyj-

Rozstrzygnięcie Ligi narodów dopiero w połowie listopada?

Paryż. (E. E.) „Temps“ donosi, że obrady Rady Ligi narodów w sprawie G. Śląska będą trwały we wrześniu tylko jeden dzień. Rada Ligi narodów ustali najpierw sposób postępowania w tej sprawie, potem wybierze swego sprawozdawcę dla nich. Sprawozdawca ów będzie prawował w Genewie podczas dalszych prac Rady Ligi, a prawdopodobnie z końcem września przedłoży swe sprawozdanie Radzie, która dopiero na zasadzie tego sprawozdania rozpocznie merytoryczne obrady. Na podstawie powyższych danych spodziewają się, że rozstrzygnięcie Rady Ligi zapaść może dopiero w połowie listopada br. i to tylko oczywiście pod tym warunkiem, o ile Rada Ligi zechce rozstrzygnięcie sama powziąć, a nie powierzyć je, jak to już L. George zaznaczył sędziemu polubownemu.

Rada Ligi narodów zbiera się 26 bm.

Paryż. (E. E.) Havas donosi, że Rada Ligi narodów rozpocznie swe obrady już 26 sierpnia. Pierwszą sprawą, którą Rada Ligi się zajmie będzie sprawa G. Śląska.

Ostateczna decyzya zapadnie na Radzie Najwyższej.

Rzym. (E. E.) „Messagero“ donosi, że rozstrzygnięcie Rady Ligi narodów nie zostanie odrazu podane do wiadomości stronom interesowanym, ponieważ mogłyby one rozstrzygnięcia tego nie uznać. Rozstrzygnięcie to zostanie wobec tego przedłożonem najbliższej Radzie najwyższej, która wyłącznie jest uprawnioną do powzięcia decyzyi. Rada najwyższa przyjmie to rozstrzygnięcie, a po przyjęciu go poda je do wiadomości Polsce i Niemcom.

Stanowisko francuskie niezmienione.

Rzym. (E. E. Radio). Briand oświadczył w rozmowie z korespondentem „Stampa“, że zasadnicza teza francuska w sprawie podziału G. Śląska nie uległa żadnej zmianie.

Z głosów prasy paryskiej.

Paryż. (E. E.) Radio. Prasa francuska przy omawianiu deklaracyi Brianda w sprawie Górnego Śląska, oświadcza jednomyślnie, że wyraził on jednozgodną opinię narodu francuskiego. Podnosi ona rzeczowość i niezbitość jego dowodów, która musiała znaleźć oddźwięk w obozie przeciwnym. Projekty wysuwane przez przeciwników tezy francuskiej godzą w pokój europejski i nie zadawalniają życzeń ludności górnośląskiej. Dziwnem jest twierdzenie Lloyd George'a, jakoby Francya broniła sprawy Śląska w obawie o bezpieczeństwo swych granic. Twierdzenia tego rodzaju chcą obniżyć jasne i prawne stanowisko Francyi. Stanowisko to opiera się na dowodach statystycznych, geograficznych, gospodarczych oraz na prawniczej interpretacyi traktatu. Górny Śląsk jest z gruntu polski, żywioł niemiecki jest napływowy, a faktowi temu nie mogą zaprzeczyć angielscy rzeczoznawcy. Polacy mają prawo żądać uwzględnienia życzeń ludności tych okręgów, w których tylko miasta są niemieckie. W najgorszym razie można Śląsk podzielić między obie srony, lecz niesprawiedliwością wielką byłoby przywilejowanie tylko jednej z nich. „Temps“ zajmuje się sprawą podziału spornego obszaru. Według art. 88 traktatu wersalskiego Rada ma zadanie wytyczyć granicę (jest przytem mowa o wyraźnym podziale okręgów przemysłowych) według list plebiscytowych przy uwzględnieniu pewnych konieczności geograficznych i gospodarczych. Uchwała powzięta przez Radę Najwyższą w dniu 12 sierpnia br. zawiera dwa zwroty, które nie nastręczają żadnych wątpliwości. Przedkłada ona Radzie Ligi Narodów „trudności, jakie nastręcza obecnie ustalenie granicy na Górnym Śląsku i poleca jej znaleźć rozwiązanie sprawy granicy na zasadzie linji, którą zatwierdzą mocarstwa sprzymierzone i zaprzyjaźnione. Wyraźnie jest więc powiedziane o podziale i nie może być mowy o jednostronnem przyznaniu spornego terytoryum, jak to myślą i piszą powne dzienniki niemieckie. „Intransigeant“ zauważa, że trzeba sobie zdać sprawę nietylko z litery, lecz i z ducha traktatu wersalskiego, który wysunął przecież zasadę stanowienia ludów o swym losie. Dziennik dochodzi do wniosku, że Górny Śląsk należy podzielić według zasady, której najbliższą jest teza francuska.

Kwestya irlandzka będzie również przekazana Lidze narodów?

Kopenhaga. (E. E.) Dzienniki duńskie przynoszą telegramy z Paryża i Londynu, że następstwem stanowiska L. George'a w sprawie górnośląskiej będzie, że Anglia będzie zmuszoną zgodzić się na to, by sprawa irlandzka została również przedłożona Lidze narodów.

Anglia przygotowana do wznowienia wojny z Irlandyą.
Sama nie zerwie zawieszenia broni.

Londyn. PAT. (Reuter). Gabinet obradował dziś nad kwestyą irlandzką. „Ewening Standart“ podaje, że na wypadek zerwania rokowań rząd angielski nie uchyli zawieszenia broni. Gdyby jednak były konieczne zarządzenia wojskowe, to podjęte one będą w nieznanej dotychczas formie, a nadto połączone będą z ostrą blokadą morską.

Londyn. PAT. (Reuter). Wobec niewyjaśnienia kwestyi irlandzkiej nie będzie sesya parlamentu zamknięta, lecz obie Izby będą odroczone do 18 października, tak, aby w razie konieczności mogły się zaraz zebrać.

Korzystny zwrot w kwestyi irlandzkiej?

Poldhu. PAT. (Radio). Irlandzki biuletyn oficyalny podnosi, że sprawa ugody irlandzkiej przeszła stadyum krytyczne i jest dla obu stron nadzieja honorowej ugody.

Nie nam to trudno, że element żydowski w wszystkich tych 3 działach był i jest konstruktywnym, że jego wysokie kwalifikacye, jego obrotność i doświadczenie stanowią niewyczerpane źródło gospodarczego wzmocnienia państwa. Różnice partyjne nie śmią nas w pracy tej dzielić; należy się złączyć bezwzględnie i podjąć tę próbę przekonania odnośnych czynników, że droga, po której kroczą, jest złą, nie dla nas, bo ten argument nic nie waży, lecz dla państwa, jako całości. Będzie to strona teoretyczno-polityczna naszej obrony, konieczna z tego względu, że na bojkot nie chcemy odpowiedzieć bojkotem, bo stoimy na stanowisku, że państwo jest i musi być zwartą jednostką gospodarczą, bo hołdujemy zasadzie, że w dziedzinie gospodarczej dopuszczalną i konieczną jest konkurencya indywidualna, a zgubną i do zupełnego upadku państwa prowadzącą, konkurencya rasowa.

Ale pójść musimy równocześnie i w innym kierunku i to znowu bez różnicy poglądów politycznych. Jak długo rząd nie przestanie popierać „Rozwoju", jak długo „Rozwój" nie uzna, że droga jego jest drogą ruiny narodu polskiego i państwa, musimy ofenzywie jego przeciwstawić obronę faktyczną przez kooperacyę zawodów, przez wzmocnienie, scentralizowanie wszystkich naszych placówek gospodarczych, by się bronić do upadłego.

Zbliża się dla nas los w Polsce, jaki zawisał nad głowami naszemi wszędzie w czasach naszego rozproszenia: ludom bez ducha przedsiębiorczego budowaliśmy podstawy gospodarcze, a na nich nie rzadko gmachy silne i wspaniałe, a później — zabierano się do rumacyi tych, którzy pracą swą, inteligencyą, potem i jeśli ktoś chce koniecznie, sprytem swym podstawy te stworzyli.

I rumacya następywała często ze skutkiem: wyrzucono nas, przyczem i zniszczono własne państwo. Dowodem: Hiszpania.

Dziś „Rozwój" pragnie pójść w jej ślady. I czyni jak ongi Samson, z tą tylko różnicą, że Samson wiedział, iż niszcząc „Filistynów", zabije i siebie, a „Rozwój" tego nie widzi.

Będziemy się zatem bronić. Ale musimy to uczynić natychmiast, bezzwłocznie!

Porządek dzienny konferencyi, który wczoraj podaliśmy, wykazuje jawnie, że akcya „Rozwoju" stoi na usługach pracy politycznej, żydożerczej aż do utraty przytomności. I tylko z tych względów jasnem jest dla nas że „Rozwój" i jego poplecznicy nie widzą tego, coby widzieć musieli, gdyby się kierowali wyłącznie gospodarczym interesem państwa polskiego.

Do sprawy tej wrócimy w szeregu artykułów szczegółowych.

Wyczekujące stanowisko sowietów.

Gdańk. PAT. „Danziger Allg. Ztg." donosi z Kowna: Rosyanin, który przybył z Moskwy niedawno do Kowna, podaje o sytuacyi w Rosyi, że rzeczywiście rząd sowietów przed niedawnym czasem zamierzał ustąpić. W łonie rady komisarzy ludowych przyszło na tem tle do scysyi. Część była za ustąpieniem na rzecz nowego rządu, opartego na najszerszych warstwach. Ostatecznie postanowiono zająć stanowisko wyczekujące.

Bankructwo bolszewickiej gospodarki.

Kopenhaga. (E. E.) „Politiken" donosi z Rosyi, że roczne sprawozdanie sowieckiej centrali naftowej stwierdza, iż w samym tylko naftowym okręgu Baku zastanowiono pracę w 700 kopalniach. Robotnicy poopuszczali poszczególne kopalnie, ponieważ nie otrzymywali żadnych środków żywności mimo zobowiązań rządu sowieckiego.

Przywrócenie własności prywatnej w Rosyi.

Waszyngton (E. E.) Z Rosyi donoszą, że dekret Rady komisarzy ludowych zniósł zakaz wyrobu, sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. Inny dekret rady postanawia, że właściciele domów i gruntów skonfiskowanych im poprzednio na rzecz państwa mogą je z powrotem odkupywać od państwa na swą prywatną własność.

Kredyty Anglii dla handlu rosyjskiego.

Ryga. PAT. ((Radio). Prasa łotewska podaje informacye o pertraktacyach sowieckich z rządem angielskim. Według tych informacyj rząd angielski miał zaproponować bolszewikom kredyty dla podniesienia handlu rosyjskiego. W razie dojścia do porozumienia wiele towarzystw handlowych angielskich ma rozpocząć swoją działalność.

Sprawozdanie pos. Zamoyskiego
z obrad Rady Najwyższej.

Warszawa. PAT. Na wczorajszem posiedzeniu Rady ministrów poseł Zamoyski przedstawił przebieg sprawy górnośląskiej na Radzie najwyższej.

Warszawa. PAT. Rada ministrów na posiedzeniu dnia 19 bm. rozpatrywała sprawę G. Śląska w związku z przekazaniem jej uchwałą Rady nawyjższej Lidze narodów.

Podwyższenie taryf dopiero 1 października?

Warszawa. PAT. Jak donosi „Kuryer Warszawski" taryfy zarówno osobowe jak i towarowe na kolejach mają być podniesione dopiero od 1 października.

Rozpoczęcie prac sejmowych.

Warszawa. PAT. Sejmowa komisya skarbowo-budżetowa będzie zwołana na dzień 25 bm. godz. 4 popołudniu. Na porządku dziennym rozprawy preliminarza budżetowego na rok 1921.

Porozumienie amerykańsko-rosyjskie
w sprawie akcyi ratowniczej w Rosyi.

Ryga. PAT. Przedstawiciel amerykańskiego komitetu niesienia pomocy dla Rosyi otrzymał oczekiwane instrukcye od Hoovera. Natychmiast odbyła się konferencya z Litwinowem, na której po wzajemnych ustępstwach uzgodniono wspólne kwestye. Nastąpiło porozumienie w sprawie rozdziału żywności w Rosyi. Na mocy tego porozumienia Ameryce przysługiwać będzie prawo utworzenia komitetu pomocy, w którym będą zasiadać przedstawiciele społeczeństwa rosyjskiego i przedstawiciele władz miejscowych i centralnych z decydującem prawem głosu.

Na wczorajszem posiedzeniu Litwinow oświadczył, że doszedł do ostatecznej ustępliwości, przekraczając nawet otrzymane instrukcye i w razie nieprzychylnej odpowiedzi Browna wypadnie mu uważać konferencyę za zerwaną.

Podziękowanie Hoovera dla rządu polskiego.

Warszawa. PAT. Biuro prasowe ministerstwa spraw zagr. komunikuje: Poseł Stanów Zjednoczonych zawiadomił ministra spraw zagranicznych, że Hoover w imieniu amerykańskiego komitetu ratunkowego wyraził wdzięczność za szlachetną propozycyę przewiezienia żywności dla Rosyi, jak również za inne zaofiarowane sposoby technicznej pomocy. Hoover dał wyraz zapewnieniu, że amerykański komitet ratunkowy będzie nadal spełniał misyę niesienia pomocy dzieciom podczas nadchodzącej zimy. Komitet jest wdzięczny rządowi za przyznane ulgi.

Kongres w sprawie niesienia pomocy Rosyi.

Nauen. (E. E. Radio). Rosyjscy i angielscy delegaci omawiają sprawę zwołania międzynarodowego kongresu humanitarnego w sprawie niesienia pomocy Rosyi. Ma się on odbyć w Krystyanii lub też w Rydze.

Pesymizm Krassina.

Ryga. PAT. (Radio). „Krasnaja Gazeta" przynosi wywiad dziennikarski z Krassinem. Poglądy jego w kwestyi pomocy dla głodnych w Rosyi są pesymistyczne. W chwili obecnej rząd sowiecki zmuszony jest do wzięcia na siebie zadania wyżywienia około 10 milionów obywateli. Krassin oświadczył dalej, że plany komisaryatu dla handlu zewnętrznego skutkiem kryzysu opałowego zostały zmienione. Nastąpiły ograniczenia co do wywozu. Nie można liczyć się z kredytami zagranicznymi. Zawarte już kontrakty na węgiel angielski z powodu podwyższenia cen rząd sowiecki zmuszony był unieważnić. Moskiewskie „Izwiestia" wskazują na dezorganizacyę władz sowieckich na Syberyi, gdzie przybywają mieszkańcy z gubernii centralnej Rosyi, dotkniętych głodem. Z powodu braku opału i taboru kolejowego próby przyspieszenia dostawy zboża zawiodły.

Ryga. PAT. (Radio). Z Moskwy donoszą, że w gubernii saratowskiej zapasy zmniejszyły się do 45 tysięcy pudów, która to ilość ma wystarczyć do końca sierpnia. Ludność liczy na pomoc z zewnątrz.

Ryga. PAT. (Radio). Z Irkucka przybyło tu 30 wagonów uchodźców z nad Wołgi.

Rumunia nie wpuszcza uchodźców

Bukareszt. PAT. (W. B. K.) Rząd rumuński postanowił nie wpuszczać do Rumunii uchodźców rosyjskich, przybyłych do Besarabii.

Straszna statystyka cholery.

Nauen. (E. E. Radio). Londyński „Daily Herold" podaje wstrząsającą statystykę cholery w Rosyi. Od stycznia do maja br. stwierdzono 20.193 wypadków, w maju 34.300, do końca lipca 11.005 wypadków choroby. Cyfry powyższe wyjęte są z urzędowej statystyki rządu sowieckiego, którą należy przyjąć z zastrzeżeniem, ponieważ nie jest ona zupełną, tembardziej, że wiele wypadków choroby nie ujęto obliczeniem z powodu ciemnoty ludu.

Gdańsk. PAT. Z Kopenhagi donoszą, że Rada komisarzy ludowych ogłosiła gubernie objęte cholerą za tak zwaną martwą strefę, której pod karą śmierci przekraczać nie wolno.

Przed wyborami w Wileńszczyźnie.

Wilno. (E. E.) Przewodniczący zjazdu sejmików powiatowych i rad miejskich Wileńszczyzny Ważkowski oświadczył współpracownikowi Ag. telegr. E. E. co następuje: Moment polityczny wytworzony przez zerwanie rokowań polsko-litewskich wymaga powzięcia rozstrzygających uchwał. Zjazd sejmików nietylko był uprawniony, ale był zobowiązany posunąć naprzód sprawę Wileńszczyzny a zadanie to całkowicie osiągnął. Najważniejszym wynikiem obrad jest to, że zjazd ujawnił w całej pełni, iż ideologia obozu narodowego jest ideologią decydującej większości mieszkańców Wileńszczyzny. Termin zwołania zgromadzenia orzekającego należy do gen. Żeligowskiego, w interesie kraju jednak leży, by wybory odbyły się jaknajrychlej celem położenia kresu obecnej tymczasowości. Granice terytoryum objętego wyborami zostały wyraźnie przez zjazd określone. Nie może być mowy o przyłączaniu do powiatów i gmin nie należących do Litwy Środkowej. Najprawdopodobniej zostanie przy wyborach zastosowana dawna ordynacya wyborcza do zaniechanego sejmu z pewnemi jednak zmianami, dawna bowiem ordynacya obejmowała całe terytoryum Wileńszczyzny. W granicach Litwy środkowej mieszka 480.000 ludzi, wobec czego wybranych zostanie prawdopodobnie 49 posłów. Możliwe są także pewne zmiany. Nastroje panujące na zjeździe wskazują, że od przyszłego zgromadzenia sejmowego nie należy oczekiwać poważniejszych odchyleń od spodziewanej już obecnie linii politycznej.

Zaprzeczenie Litwy kowieńskiej.

Ryga. PAT. (Radio). Litewski poseł w Rydze oficyalnie zaprzeczył, jakoby rada obrony państwa w dniu 13 bm. miała przyjąć postanowienie o zbrojeniach dla wywarcia presyi na Polskę.

Nowe rewelacye z przedednia wojny.

Kraków, 20 sierpnia.

Baron Schoen, niemiecki ambasador w Paryżu w r. 1914, ogłosił niedawno pamiętniki, w których opisuje zdarzenia, poprzedzające bezpośrednio wybuch wojny:

„31 lipca 1914 r. — pisze Schoen — otrzymałem polecenie wyjawienia francuskiemu premierowi ministrów, że mobilizacya Rosyi spowodowała z naszej strony ogłoszenie „stanu grożącego niebezpieczeństwa wojny", po którem nastąpić musiałaby mobilizacya, o ile Rosya nie wstrzyma w ciągu 12 godzin wszystkich swoich przeciwko nam skierowanych zarządzeń wojennych. Mobilizacya oznacza nieuniknione kroki nieprzyjacielskie. Miałem zatem zapytać, czy Francya zechce zostać neutralną w razie wybuchu niemiecko-rosyjskiej wojny. Odpowiedź winna była nastąpić po upływie 18 godzin. Instrukcya dana mi głosiła w dalszym ciągu, że gdyby Francya — co nie zdaje się być prawdopodobnem — zgodzić się miała na zachowanie neutralności, musiałaby być dana rękojmia w postaci udzielenia nam prawa obsadzenia twierdz Toul i Verdun na przeciąg wojny z Rosyą. Podczas konferencyi, którą odbyłem z p. Vivianim tegoż jeszcze wieczora, oznajmił mi on ku zdumieniu mojemu, że nie posiada żadnych wiadomości o jakiejkolwiek skierowanej przeciwko nam powszechnej rosyjskiej mobilizacyi, wiadome mu są tylko ogólne zarządzenia ochronne przeciwko Austro-Węgrom. Odpowiedź na kwestyę neutralności odłożył do następnego południa. Odpowiedź przyszła następnego dnia, 1 sierpnia, przed upływem terminu i brzmiała: „Francya uczyni to, co jej nakaże jej interes".

Co się tyczy odpowiedzi Vivianiego w kwestyi zachowania neutralności, nie wątpiłem, ani na chwilę, że mimo pozornie nieokreślonego swojego brzmienia, jest ona odmowną, powiedziałem też p. Vivianiemu, co nie wywołało z jego strony zaprzeczenia, — że uważam ją, jak też prawdopodobnie i rząd mój uważać ją będzie, za odmowną. Tem samem upadła sama przez się, stając się zupełnie bezprzedmiotową, sprawa rękojmi w postaci oddania nam twierdz. Jasną jest rzeczą, że pomysł ten nie należał do rzędu szczęśliwych. Z czysto militarnego punktu widzenia mogło żądanie poręczenia neutralności być słusznem, ze stanowiska politycznego był to krok zasadniczo fałszywy. Położenie było takie, że neutralność Francyi byłaby dla nas tak korzystną, iż raczej powinni bylibyśmy co wzamian za nią ofiarować, aniżeli czegoś żądać. Poza tem świadczyło żądanie podobne o zupełnym braku należytej oceny francuskiego narodowego sposobu myślenia. Gdyby nawet Francuzi mieli w przybliżeniu chociażby przyjąć propozycyę zachowania neutralności, byłoby żądanie wydania najważniejszych twierdz zdławiło w zarodku wszelką możność porozumienia".

Z PALESTYNY.

Z Tel-Awiw.

Ostatnie zajścia w Palestynie wpłynęły ujemnie na bieg życia żydowskiego w każdym kierunku. Życie handlowe cechuje stagnacya, w Jaffie panuje zupełny zastój, liczne żydowskie przedsiębiorstwa zamknęły swoje podwoje, gdyż poszkodowani nie otrzymali dotychczas żadnego odszkodowania pieniężnego. Całe życie handlowe przeniosło się do Tel-Awiw, które wykazuje niebywały wprost rozkwit. Tel-Awiw nie ucierpiało wcale z powodu zaburzeń. Na wiosnę bieżącego roku uzyskało Tel-Awiw autonomię gminną oraz przyłączono do Tel-Awiw dzielnice: Stara Jaffa, Neweh Szalom i Neweh Cedek. Służbę bezpieczeństwa w Tel Awiw wykonuje policya żydowska w sile 20 ludzi pod dowództwem kapitana Halperina.

Ruch budowlany w Tel Awiw jest niezwykle ożywiony. Buduje się obecnie około 50 domów. Kilka setek chaluców znalazło zajęcie przy tych robotach, tak, że o bezrobociu niema mowy. Gmina pertraktuje z pewnem konsorcyum zagranicznem o zaciągnięcie pożyczki w wysokości pół miliona funtów, celem rozpoczęcia budowy kilkuset nowych domów.

Szkolnictwo hebrajskie.

Po raz pierwszy od czasów rządów angielskich w Palestynie wypłacił rząd palestyński szkołom hebrajskim roczną subwencyę w wysokości 6.000 egipskich funtów a to wskutek interwencyi trzech członków Rady Przybocznej Wysokiego Komisarza. Udzielenie tej subwencyi wywołało wśród Arabów wielkie niezadowolenie. Arabowie w swojej prasie żalą się z tego powodu. Wrogo usposobiona dla Żydów prasa arabska wywodzi, że Żydzi w Palestynie stanowią zaledwie szóstą część ludności a posiadają tyle szkół i uczniów, co ludność arabska. Wobec tego należy Żydom odmówić subwencyi. Natomiast nie publikują pisma arabskie, że w tym roku utworzono około 40 szkół rządowych dla Arabów, podczas gdy Żydzi nie otrzymali ani jednej szkoły od rządu. Zaznaczyć należy, że niektóre szkoły hebrajskie przyjmują dobrowolnie dzieci arabskie, które dla braku szkół nie mogłyby korzystać z nauki. Dzieje się to w szczególności w Galilei, gdzie też do żadnych ekscesów nie przyszło.

ZE SPRAW ŻYDOWSKICH W KRAJU.

Ukonstytuowanie się nowej Egzekutywy syońskiej.

Warszawa. Dnia 11 bm. odbyło się pierwsze posiedzenie konstytuujące nowo wybranej Egzekutywy Organizacyi Syońskiej w Polsce.

Przewodniczącym Egzekutywy wybrany został dr. Meir Klumel, wiceprzewodniczącymi: pp. Abraham Podliszewski oraz poseł Izak Grünbaum. Nadto rozdzieliła Egzekutywa pomiędzy poszczególnych członków kierownictwa następujące urzędy. I tak, objęli kierownictwo Urzędu palestyńskiego pp. Leon Lewite i Izak Grünbaum; biura organizacyjnego — adw. Olszwanger; urzędu palestyńskiego — poseł Grünbaum i Hartglass; finansów — dr Klumel, Podliszewski i Lewite; urzędu społeczno-ekonomicznego — pos. Hartglas i inż. Kerner; wydziału edukacyjnego i kulturalnego — pos. dr Thon; Keren Hajessod — Podliszewski; urzędu spraw młodzieży — S. Winkler i J. Löwi; urzędu kontroli — M. Feldstein. Rozdział kierownictwa pozostałych urzędów nastąpi po kongresie.

Komunikat Urzędu palestyńskiego.

Warszawa. Centr. Urząd palestyński komunikuje:

Po dłuższej przerwie, jaka nastąpiła w emigracyi do Palestyny, wyjeżdża z końcem bieżącego miesiąca pierwsza grupa tych emigrantów, których wizy wydane przed dniem 1-go maja, zostały zatwierdzone, jakoteż tych, którzy uzyskali nowe wizy.

Dnia 25 bm. zostaną wizy te ostemplowane w konsulacie angielskim. W związku z tem zwracamy uwagę osobom zaintersowanym na następujące szczegóły:

1) Paszporty, których termin upłynął, winny być prolongowane przez miejscowe starostwa, gdzie paszport został wydany.

2) Potwierdzenie dawnych wiz angielskich (wydawanych do dnia 21 maja br. odbywa się bezpłatnie, podczas gdy nowe wizy podlegają dzisiejszym cenom. Biorąc pod uwagę znaczne podrożenie kosztów wiz nie będziemy mogli wystarać się o wizę przed otrzymaniem zawiadomienia w tej sprawie. Prosimy przeto wszystkich, którzy zamierzają wyjechać z pierwszą grupą, ażeby nas o tem zawiadomili do dnia 24 bm., ażebyśmy mogli jeszcze na czas załatwić wszystkie formalności.

3) Koszta otrzymania wizy wynoszą: angielskiej 4.000 mk. (nowe wizy); włoskiej 4.500 mk.; austryackiej 500 Mk; czeskiej 150 koron czeskich lub w walucie polskiej według kursu dziennego.

4) Nowych wiz nie będzie konsulat angielski udzielał do dnia 26 sierpnia tj. do czasu, w którym dawne wizy zostaną zatwierdzone.

ZOHAR*).

Księga Zoharu to księga blasku — jasności. Tylko że tytuł nie pokrywa się z osnową, która nawet dla znawcy języka aramejskiego, w którym to mistyczne dzieło jest ujęte, jest ciemna, bynajmniej nie jasna. Autor czy autorowie Zoharu może z rozmysłem użyli tego stylu zamglonego, mistycznego, by dziełu swemu podobnie jak przez użycie języka chaldejskiego wzorowanego na „Danielu", apokaliptycznem dziele pisma świętego, nadać cechę głębi i niebiańskiego pochodzenia. Stąd trudność zrozumienia tej księgi. W zasadzie jest Zohar objaśnieniem różnych rozdziałów, względnie tematów pięcioksięgu mojżeszowego i innych pism kanonicznych, równie dobrze jednak można go uważać za zbiór kazań wygłoszonych lub spisanych dla zakonu mistyków. Przetłumaczenie Zoharu w całości na język nowożytny uważam ze względu na wiele miejsc niejasnych i ciemnych za rzecz prawie niewykonalną. Całość tematu jest możliwą do ogarnięcia, że się tak wyrażę — wewnętrznie, intuitywnie.

Zohar pojawił się w 13 wieku nowej ery. Ale do dziś dnia uczeni nie zdołali stwierdzić, kto jest autorem tego dzieła, ani wskazać kraju, w którym ono powstało. Najprawdopodobniej Hiszpania jest kolebką Zoharu.

Czy powstał on jednak zupełnie bez wpływu Palestyny? Wkrótce po swem ukazaniu się uchodził Zohar za dzieło tanaity z 2. wieku zwykłej rachuby, Szymona ben Jochaja. Zdaje się jednak, że przypisywane mu autorstwo Zoharu zawdzięcza ów tanaita tej okoliczności, iż wedle opowiadań talmudu Szymon ben Jochaja przybywał przez lat trzynaście w jaskini, z której uwolnił go prorok Eliasz. Atoli legenda ta nie może oczywiście uzasdnić hipotezy o autorstwie Zoharu już choćby z tego względu, że np. Szymon ben Zoma i tegoż poglądy mistyczne zajmują znacznie więcej miejsca i zainteresowania w opowiadaniach talmudycznych niż rzekomy twórca Zoharu. Najnowsi jednak badacze skłaniają się do poglądu, że przypisywanie autorstwa Zoharu Szymonowi ben Jochaja niezawodnie nie jest z powietrza wziętem, lecz polega na ustnej tradycyi: Kabali. Podania niespisane stanowią trzon mistyki Zoharu, którego ostateczna redakcya wraz z różnymi dodatkami bezsprzecznie późniejszego pochodzenia — powstała w Hiszpanii, w trzynastym wieku.

Księga Zoharu składa się z niejednolitych, w rozmaitych czasach powstałych rozpraw, odzwierciedlających różnorodne poglądy na wszechświat. Te rozprawy ugrupowane lub luźnie zestawione zostały w taki sposób, że stanowią poniekąd bieżący komentarz do pentateuchu i innych pism biblijnych. Ugrupowania to są często uwidocznione przez napisy, a luźne zestawienia wykazuje krytyczne badanie tekstu. Przeważająca część objaśnień Zoharu to nie egzegetyka słów lub zdań biblii, lecz tematów pisma świętego. Mistyka allegorye w pojmowaniu osób, historyi, a nawet przepisów rytualnych i religijnych wypełniają księgę Zoharu. Styl przeważnie wizyjny, pełen uczuciowości, przesiąknięty miłością Bóstwa do swoich tworów i nie bez poetycznego polotu. Piękne są znachodzące się tu i ówdzie opisy sytuacyjne i zachwycające modlitwy pełne religijności i natchnienia.

Jak w każdej mistyce tak i w Zoharze pojęcie o Bóstwie jest antropomorfistyczne, dusze przyoblekają się w ciało, ciało zaś staje się eteryczne i transformuje się w duszę. Ujęcie związku między Bogiem, duszą a światem całym potrąca o prastare teorye panteistyczne.

Najściślejszy związek zachodzi między Bóstwem a rzeszą Izraela. Związek ten w podobny, choć odmienny, sposób jest już naszkicowany w Talmudzie i w midraszach na tle agady, skupiającej się koło księgi „Pieśń nad pieśniami".

Rozprawa przywiedzionego na wstępie autora Ernesta Müllera nie ma cechy naukowości i taką uchodzić nie chce, gdyż pisana jest w rodzaju essaistycznym, bez przypisków, a księgi Zoharu dowodów na potwierdzenie charakterystyki i wywodów autora. Dzieło to nie [illegible] uwag ani aparatu krytycznego, owych [illegible] nych znamion dzieł naukowych. Müller bowiem zadowala się tem, że na [illegible] cytuje

---

*) Der Zohar und seine Lehre. Einleitung in die Gedankenwelt der Kabbalah von Ernst Müller. 1920 Löwit Verlag Wien-Berlin.

Dokoła Kongresu.

Porządek dzienny XII. Kongresu syońskiego.

Londyn. (Ż. B. K.) Egzekutywa Organizacyi Syońskiej zatwierdziła następujący porządek dzienny Kongresu Syońskiego w Karlsbadzie:

Czwartek, 1 września: 1) Otwarcie Kongresu — dr. Chaim Weizmann i Nahum Sokołów; 2) wybory prezydyum, 3) sprawozdanie komisyi mandatowej, 4) generalna debata.

Piątek, 2 września: 1) Wybory komisyi; 2) dalszy ciąg debaty generalnej.

Sobota, 4 września: Referaty o pracy palestyńskiej: 1) Zadania gospodarcze — dr. Ruppin, 2) imigracya — dr. Eder, 3) dyskusye.

Poniedziałek, 5 września: Referaty o pracy palestyńskiej: 1) Żydowski Fundusz Narodowy — prof. O. Warburg; 2) oświata — dr. Luria; — 3) dyskusye nad sprawozdaniami.

Wtorek, 6 września: Dalszy ciąg i zakończenie debaty palestyńskiej.

Środa, 7 września: 1) Finanse i sprawozdanie finansowe Organizacyi Syońskiej — Józef Cowen; 2) Sprawozdanie Komisyi kontrolującej, 3) dyskusye nad finansami; 4) sprawozdanie komisyi finansowej i głosowanie nad rezolucyami; 5) sprawozdanie komisyi palestyńskiej i głosowanie.

Czwartek, 8 września: 1) Organizacya syońska — R. Lichtheim i L. Lipski; 2) dyskusya nad sprawami organizacyjnemi.

Piątek, 9 września: 1) Keren Hajessod — dr Feiwel i J. Najdicz; 2) dyskusye nad sprawą Keren Hajesod; 3) sprawozdanie Komisyi dla Keren Hajesod i głosowanie; 4) sprawozdanie komisyi nominacyjnej; 5) wybory Egzekutywy, Komitetu Wykonawczego, honorowego sądu Kongresu i t. d.; 6) zamknięcie Kongresu.

Prezydyum Kongresu.

Karlsbad (Ż. B. K.) Wśród kierujących sfer syońskich w Berlinie obiega następujący spis przyszłego prezydyum XII Kongresu: Pierwszym przewodniczącym ma zostać wybrany lord Rotszyld, drugim — profesor Warburg. Zastępcami zaś mają być Louis Lipski z Ameryki, Dawid Jellin z Jerozolimy, profesor Pick (jako przedstawiciel „Mizrachi") i dr. Hantke z Berlina.

Stosunek opozycyi do Kongresu.

Z Londynu donoszą, że dawni przywódcy „amerykańskiego kierunku" w Egzekutywie syońskiej, pp. Simon i de Lima, nie wezmą udziału w Kongresie. Julius Simon będzie prawdopodobnie obecny na posiedzeniu dyrektorów banków syońskich, które to posiedzenia odbędą się równocześnie z obradami Kongresu. Także kilku wschodnio-europejskich syonistów, zajmujących wobec obecnego kierownictwa stanowisko opozycyjne, nie weźmie udziału w Kongresie. Między innymi nie przybędzie na Kongres jeden z najwybitniejszych syonistów rosyjskich i dyrektor żydowskiego banku kolonialnego, Izrael Rosow, który pod wielu względami zbliża się do kierunku amerykańskiego.

Przegląd polityczny.

Prasa włoska o anglofilskiej oryentacyi rządu.

Prasa włoska atakuje ostro anglofilizm obecnego gabinetu: Nie bez zdziwienia — pisze „Popolo Romano" — przyjmuje ogół włoski kursującą obecnie, a przez rząd nie zdementowaną pogłoskę, o porozumieniu angielsko-włoskiem w kwestyi Wschodu.

„Popolo Italiano", organ faszystów, pisze nie mniej ostro:

Trzeba pamiętać, że Francya skłania się ku Angorze z tego powodu, że towarzyszą jej w tem Włochy. Większość francuskich mężów stanu jest zdania, że nie można ze Wschodu czynić monety wymiennej. Jeżeli będziemy ciężyli ku Anglii, Francya może nam dać do zrozumienia, że stanie się to z naszą szkodą. Gdy będziemy na Wschodzie, osamotnieni, Anglia nie będzie się z nami liczyła. Bawić się z Lloyd Georgem w Lloyd George'a, który potrafił wydrzeć Francyi Palestynę i kopalnie nafty w Mossoul a w zamian za to dawać jej nad Renem szczutki w nos, jest zadaniem, które przechodzi siły nawet takiego pana Martino".

„Sądząc po symptomach w Rzymie i Londynie, czytamy w „Corriere d'Italia" — Paryż nie może już wątpić o zdecydowanie anglofilskiej ewolucyi polityki włoskiej. Autorem tej ewolucyi jest wprawdzie bardziej ambasador Martino, aniżeli della Torreta, lecz fakt, pozostaje faktem i Francya uznaje to, jako tajemny fakt angielsko-włoski.

Dyplomaci francuscy nie poprzestają na stwierdzeniu tej politycznej ewolucyi Włoch; dzisiaj nie tają się już oni z swojemi uczuciami, które bynajmniej nie są przychylne Włochom".

„Idea Nazionale" ostrzega przed rozczarowywaniami, jakie Włochom przygotowuje angielskie min. spraw zagran. w Albanii, a „Gazeta del Popolo", organ napół ministeryalny wykazuje korzyści, jakie przyniosłaby Włochom polityka frankofilska.

Ukrainsko-moskalofilska ugoda rozbita?

W odpowiedzi na artykuł „Ukr. Wistrzyka", którego autor obiecuje partyi moskalofilskiej współpracę pod warunkiem zukraïnizowania się, odpowiada „P. Ruś":

„Zdawało się nam, że wobec nieszczęścia, które spotkało w ostatnich czasach nasz naród, należy dążyć do niwelowania zaostrzonej antagonizmem walki partyjnej, należy okazać obywatelską odwagę, porzucić przegniłe metody zastarzałej walki i warując sobie pełne równouprawnienie obu walczących ze sobą partyi, rozpocząć nowe życie, życie wewnętrznego i braterskiego pokoju i wspólnemi siłami wynaleźć podstawę do pokojowych poglądów politycznych. Dążenie nasze było wynikiem naszej świadomej woli, lecz pojęto je właśnie przeciwnie: jako wyraz braku woli, słabości i dekadencyi". Nie będziemy winni, jeżeli na podobne objawy nietolerancyi partyjnej, społeczeństwo nasze odpowiednio zareaguje i jeżeli w rezultacie my i wy znajdziemy się napowrót w atmosferze walki domowej". Artykuł ten nosi wielomówiący tytuł „Głupio".

Piąta międzynarodówka.

Wedle doniesienia komunistycznego organu berlińskiego, złożył Centralny Wydział komunistycznej partyi robotniczej oświadczenie, z którego wynika, że ostatecznie zerwał związek z Moskwą.

Najważniejszem zadaniem rewolucyjnego proletaryatu świata jest odbudowa nowej komunistycznej międzynarodówki.

Specyalna komisya ma zająć się przygotowaniem konferencyi wszystkich stronnictw rewolucyjnych, niezadowolonych z działalności centralnych organów 3-ej międzynarodówki.

Kraków, dnia 10 sierpnia 1921.

Wielmożny Pan
WOLF SIEGER
w Krakowie, ul. Augustyańska L. 5.

Dnia 3 listopada 1920 pojawiła się w różnych pismach notatka jużto pod tytułem: „Milionowa afera paskarska", jużto „Wielki skandal przy dostawach wojskowych" — następującej treści:

„W Krakowie na polecenie Nadzwyczajnej Komisyi Rewizyjnej Sejmowej aresztowano 29-letniego Wolfa Siegera, fabrykanta i odstawiono go do Warszawy. — Sprawa związana jest z wielką aferą przy dostawach wojskowych w Małopolsce. — Państwo ponosi milionowe szkody — W sprawę tę wmieszanych jest wielu paskarzy, milionerów wojennych."

Jako pański zastępca prawny i obrońca stwierdzam na życzenie Pańskie po szczegółowem przeglądnięciu dotyczących aktów dochodzeń karnych Sądu okręgowego karnego w Krakowie Vr VI 8765/20, dalej aktów Sądu powiatowego karnego w Krakowie UV 440/21 oraz aktów dochodzeń Nadzwyczajnej Komisyi Rewizyjnej w Warszawie Nr. 4790/20 co następuje:

1) Że aresztowanie Pańskie przez Nadzwyczajną Komisyę Rewizyjną Komisyi Wojskowej Sejmu Ustawodawczego nastąpiło wskutek podejrzeń, skierowanych przeciw Panu o przestępstwo przewidziane ustawą o środkach spożywczych, że po przeprowadzeniu dochodzeń Nadzwyczajna Komisya Rewizyjna wypuściła Pana na wolną stopę dnia 2/XII 1920 r., a akta przesłała celem przeprowadzenia dochodzeń dalszych Sądowi okręgowemu karnemu w Krakowie.

2) Że Sąd okręgowy karny po przeprowadzeniu dalszych dochodzeń zgodnie z wnioskiem Prokuratora postanowił zaniechać dalszych kroków, gdyż okazało się, że niema podstawy do wytoczenia Panu choćby śledztwa czy to o zbrodnię, czy o występek.

3) Że Sąd okręgowy karny następnie odstąpił akta Sądowi powiatowemu karnemu celem ukarania ewentualnego o rzekome drobne przewinienie z §. 14 ustawy o środkach spożywczych (przekroczenie zagrożone grzywną.)

4) Że Sąd powiatowy karny uchwałą z dnia 17/VI. 1921 UV 446/21 postępowanie karne przeciw Panu umorzył.

W ten sposób sprawa została skończoną bez pociągnięcia Pana do odpowiedzialności karno-Sądowej, a temsamem dobitnie stwierdzoną została Pańska niewinność i bezpodstawność wspomianej wyżej notatki pism codziennych.

Z poważaniem
8782 **Adwokat Dr. Feldblum.**

---

literaurę przedmiotu swego, aż do najnowszych czasów. Mimoto, a może właśnie dlatego Müllerowi udało się napisać pożyteczną monografię. Autor jako essaista nie wnika w analizę księgi Zoharu, nie uwzględnia powstania historycznego, niektórych pojęć kabalistycznych oraz zmian, którym pojęcia te uległy w Zoharze i w czasach późniejszych, lecz przedstawia jednolicie i systematycznie. Atoli czytelnik nie poświęcający się specyalnie wiedzy kabalistycznej, znajdzie w tej książce wcale przystępne i dość wyczerpujące wiadomości o ideach Zoharu.

Po wstępie ogólnym omawia Müller poglądy Zoharu o Bóstwie, wszechświecie i Mesyaszu, o człowieku i jego duszy, o Izraelu i jego stosunku do innych narodów, wreszcie rozwija swe poglądy o Zoharze jako komentarzu i jego stosunku do talmudu i midraszów. Wdzięczność należy się Müllerowi za to, że na końcu swego dziełka umieścił kilkanaście ustępów z Zoharu w tłumaczeniu niemieckiem. Tłumaczenie to nie stoi wprawdzie na wyżynie wymagań naukowych, nie odpowiada ono zawsze tekstowi, a niekiedy nie oddaje intencyi źródła, atoli zważywszy nieprzezwyciężone trudności, na jakie napotyka tłumaczenie Zoharu na języki nowożytne, można je śmiało określić jako udatne. Zarzucić możnaby mu tylko, że przy wyborze ustępów tłumaczenia wybór jego nie padł na takie właśnie ustępy Zoharu, które w szczególności charakteryzują tę nader ciekawą księgę, rzucającą snop światła na kulturę żydowską.

Dr. Dawid Kinstlinger.

Z Rady m. Krakowa.

Kraków, 20 sierpnia.

Na wstępie wczorajszego posiedzenia Rady m. Krakowa odczytał sekr. Strasik szereg zgłoszonych interpelacyj, m. in. w sprawie znanych nadużyć w miejskim składzie drzewa.

SKANDALICZNE NADUŻYCIE MUNDURU OFICERSKIEGO.

Druga z rzędu interpelacya wniesiona przez radcę Kocka i tow. z klubu mieszczańskiego, rzuca tak jaskrawe światło na niesłychane nadużycia, na jakie pozwalają sobie czasem osoby wojskowe i władze policyjne wobec ludności cywilnej, że przytaczamy ją w obszernem streszczeniu:

Porucznik Steinlauf dostał w marcu br. kwaterę na jedną osobę u pani Zimmerman w domu przy ul. Dietla 15. Gdy rozporządzeniem DOG. został 29 maja przeniesiony do Cieszyna, magistrat zniósł kwaterę u p. Z., o czem por. Steinlauf został 12 lipca br. powiadomiony przez magistrat. Mimo to por. Steinlauf wtargnął w sobotę 13 bm. do mieszkania p. Z. rano o godz. 6, wywaliwszy drzwi gwałtem mimo protestu właścicielki mieszkania i torując sobie wobec bezbronnych kobiet drogę dobytym rewolwerem oraz groźbą, że wszystkich zastrzeli jak psów, pobił p. Z. w nieludzki sposób, jak świadczą liczne sińce i rany na ciele, stwierdzone przez lekarza. Napastujący ustąpił dopiero na skutek interwencyi policyanta, wezwanego dla obrony życia przez napadniętą. Po ponownem najściu mieszkania tegoż dnia popołudniu zagroził por. S., iż weźmie ślusarza i każe przemocą pokój otworzyć. We wtorek 16 bm. około godz. 6-ej wieczorem przybył por. S. w asystencyi przodownika policyi i 6-ciu policyantów, którzy wywalili przemocą drzwi prowadzące do przedpokoju oraz drugie drzwi do pokoju, a wobec protestu właścicielki mieszkania p. Z. oraz jej siostry p. Herzig, pobili w nieludzki i barbarzyński sposób chore, starsze i bezbronne kobiety i po stoczeniu „zwycięskiej" bitwy wyrzucili z pokoju znajdujące się tam rzeczy i sprzęty, wnosząc na ich miejsce rzeczy porucznika i jego żony, którzy pokój zajęli.

Powyższy fakt wywołał wśród ludności miasta zaniepokojenie tem więcej usprawiedliwione, iż por. Steinlauf dotychczas zajmuje z żoną pokój zajęty bez upoważnienia władzy kompetentnej, gwałtem, i że do tej chwili nie znalazła się władza, któraby napastnika usunęła.

Pobec tego podpisany zapytuje: Co zamierza uczynić prezydyum miasta, aby usunąć fakt samowolnego zajęcia mieszkania wbrew istniejącym przepisom i prawom przysługującym organom miejskim, aby winnego tego naruszenia porucznika Steinlaufa pociągnąć do surowej odpowiedzialności i aby w przyszłości ochronić ludność miasta przed powtórzeniem się podobnych aktów gwałtu i samowoli podkopujących autorytet kompetentnych organów miejskich?

Podpisany stawia wreszcie wniosek o wszczęcie dochodzeń, na jakiej zasadzie udzieliła Policya państwowa swej asysty porucznikowi Steinlaufowi do samowolnego zajęcia mieszkania mimo braku wszelkiej podstawy prawnej.

SPRAWA APROWIZACYI MIASTA.

Wicepr. dr. Wielgus referował sprawę kredytu na cele aprowizacyi miejskiej. „Wprowadzenie wolnego handlu — mówił wicepr. — postawiło miasto wobec konieczności podjęcia akcyi zaopatrywania ludności w żywność. Dla skutecznego przeprowadzenia tej akcyi potrzeba wielkich środków finansowych, którymi obecnie miasto nie rozporządza. Na skutek ingerencyi Min. skarbu i aprowizacyi Polska Krajowa Kasa Pożyczkowa wyraziła zgodę na udzielenie miastom kredytu w wysokości 1 miliarda marek, konsumom zaś 500 milionów. Z tego kredytu Kraków ma otrzymać 75 milionów, z tem, że ministeryum skarbu przyrzekło przyznanie dalszych kredytów. Warunki jednak tego kredytu są dla miasta b. niekorzystne i z wielkimi stosunkowo połączone kosztami, bo kredyt cały dla miast ma być wyasygnowany towarzystwu aprowizacyi miast Polski i ziem wschodnich i dopiero za pośrednictwem aprowizacyi miast Kraków ma otrzymać kredyt, za który musi zapłacić pewną prowizyę.

Miasta, a więc i Kraków, muszą się postarać o żyro jednego z banków, za co znów miasto musi płacić odnośnemu bankowi odpowiednią prowizyę. Kredyt ma być wekslowy, trzechmiesięczny, za oprocentowaniem po 6%. Akceptantem wekslowym ma być aprowizacya miast, miasto zaś samo żyrantem. Podwójnych prowizyi za odnośny kredyt, nie licząc zasadniczych odsetek, miasto będzie za każdym razem wysyłać weksle do Warszawy, co pociągnie za sobą masowe koszta. Obecnie gmina musi się zastosować do zarządzeń min. aprowizacyi, lecz musi się domagać, by ten kredyt aprowizacyjny udzielano gminie bez kosztownych pośredników.

Wniosek, upoważniający miasto do korzystania z kredytu aprowizacyjnego w kwocie 100 milionów uchwalono.

O WĘGIEL DLA ELEKTROWNI.

W dalszym ciągu obrad referuje wiceprez. dr Bobrowski sprawę kredytu na zakupno węgla dla elektrowni miejskiej. Wniosek upoważniający dyrekcyę elektrowni do otwarcia rachunku bieżącego w Banku Krajowym do wysokości 20 milionów mk uchwalono.

NAPRAWA TEATRU IM. SŁOWACKIEGO.

Dalej uchwalono kredyt w wysokości 6,500.000 mk na roboty połączone z rekonstrukcyą kaloryferów w teatrze im. Słowackiego, jak również z oczyszczeniem i naprawą gmachu teatru.

OBSTRUKCYA SOCYALISTÓW.

Z kolei na porządek dzienny obrad wpłynęła sprawa podwyższenia cen biletów tramwajowych, zreferowana przez wicepr. Sarego. Wniosek przedłożony przez referenta brzmi: Z powodu znacznego podwyższenia poborów służbowych personalu, cen robocizny i materyałów, zatwierdza się z dniem 1 września 1921 r. cenę biletu jednorazowej jazdy: a) dla obcych 20 mk; b) dla mieszkańców m. Krakowa 10 mk; c) dla urzędników i robotników 5 mk; d) dla uczniów i dzieci 2 mkp.

W toku dyskusyi, która się wywiązała nad wnioskiem, zażądał r. Müller 10-minutowej przerwy celem otrzymania od prezydyum zapewnienia, że uznaje związek zawodowy robotników tramwajowych i że wszelka regulacya płac nie będzie postanawiana bez porozumienia ze związkiem. Gdy wniosek radcy Müllera upadł, zapowiedzieli socyaliści obstrukcyę, którą rozpoczął dwugodzinną mową tenże p. Müller.

Po skończonem przemówieniu r. dra Müllera zgłasza r. Lang wniosek formalny o ograniczenie czasu przemówień do 5 minut. Wniosek ten uchwalono przeciw głosom socyalistów.

Gdy prez. Fedorowicz następnemu mówcy socyalistycznemu p. Jasińskiemu odebrał po 5 minutach głos, socyaliści na znak protestu opuścili salę obrad.

Po wyjściu socyalistów stwierdził przewodniczący brak kompletu i zamknął posiedzenie.

KRONIKA.

Kraków, 20 sierpnia.

— **Z powodu spoczynku sobotniego** i wcześniejszego skutkiem tego zamknięcia redakcyi nie zawiera numer dzisiejszy ostatnich wiadomości telegraficznych i kronikarskich..

— **Odznaczenie Krakowianina.** Rozkazem L. 1858. udzielił Minister Spr. wojsk. „Krzyż Walecznych" kapitanowi Spirze Leopoldowi za męstwo, dzielność i zimną krew w bezpośredniem zetknięciu się z nieprzyjacielem w czasie walk w rejonie Sanok—Łupków w grudniu 1918 i w początkach 1919 roku.

— **Przykład godny naśladowania.** Panna Gizela Orschutzer, urzędniczka Krajowego Komitetu opieki nad żyd. sierotami Sekcya Kraków, wyjechawszy przed kilku miesiącami w odwiedziny do swej ciotki w Scheveningen (Holandya) zajęła się gorliwie mimo napotykanych wielkich trudności, zbiórką na cele naszych sierót i osiągnęła dotychczas kwotę przeszło 500 guldenów holenderskich.

— **Wstrzymanie przydziału artykułów włóknistych i skór.** Magistrat podaje do wiadomości, że według zawiadomienia Ekspozytury Wydziału spraw aprowizacyjnych — zapasy artykułów włóknistych i skór zostały całkowicie wyczerpane, wobec czego wnoszenie podań o przydział tych artykułów jest zupełnie bezcelowe.

— **Ukończenie sprzedaży cukru.** Magistrat zawiadamia, że sprzedaż cukru za lipiec kończy się z dniem 24 bm.

Konsumy i sklepy rejonowe mają złożyć zrealizowane kupony cukrowe za rzeczony miesiąc we właściwych Biurach chlebowych do 27 bm. włącznie.

— **Ostatnia premiera w „Bagateli" powtórzona** będzie dziś w sobotę 20 i w niedzielę 21 bm. Znakomici artyści „Czwórki" z Andą Kitschmann na czele pożegnają w powyższych dniach naszą publiczność — powracając po sukcesach artystycznych do Lwowa.

W poniedziałek 22 bm. odbędzie się pożegnalny występ Wacława Kalicińskiego, zaś we wtorek 23 bm., we środę i czwartek występ komików Bima i Boma.

— **Pożegnalny wieczór Wacława Kalicińskiego,** który odbędzie się w poniedziałek dnia 22 bm. zapowiada się bardzo interesująco. W wykonaniu programu biorą udział: Anda Kitschmann, Hanka Ordonówna, Seweryn Michałowski, Mieczysław Mirski, Marek Windheim, Wojciech Wróblewski i inni. Na zakończenie odegrany zostanie sketsch napisany przez W. Kalicińskiego p. t.: „W pokoju inpsekcyjnym" z autorem w głównej roli. Bilety sa już do nabycia w kasie „Bagateli".

— **Operetka w „Nowościach".** W sobotę „Krysia leśniczanka" z E. Pilarskim w roli cesarza.

Na liczne zgłoszenia komunikuje dyrekcya, że przedsprzedaż biletów na premierę „Kapłanki ognia" rozpocznie się w sobotę w magazynie J. Rudnickiego Linia A-B 44, i tylko tamże bilety zamawiać można.

— **Wesoła noc Bronowskiego znakomitego humorysty,** która odbędzie się w sobotę dnia 20 bm. w sali „Teatru Nowości" budzi ogromne zainteresowanie w całym Krakowie. Bilety już są do nabycia u WP. Rudnickiego na Linii A-B.

— **Karambol wozu z tramwajem.** Onegdajszego wieczora Paweł Bochenek, jadąc wozem naładowanym węglami, najechał na ulicy Starowiślnej na wóz tramwajowy nr 52. Skutkiem zderzenia koń odniósł silne kontuzye, w tramwaju zaś wybite zostały dwie szyby. Z powodu tego wypadku ruch tramwajowy został wstrzymany na dłuższy czas aż do uprzątnięcia toru.

— **Wyłudzenie.** Walerya Kosycarz z Czernichowa doniosła policyi, że Mikołaj Grzybek z Krakowa, który przedstawił się jako urzędnik firmy przywozowej, wyłudził od niej 10000 mk pod pozorem dostarczenia spirytusu do picia. Grzybka aresztowano.

— **Echa włamania do sklepu Possa.** Niedawno donosiliśmy o wielkiem włamaniu do sklepu Possa przy ul. Kościuszki na Zwierzyńcu, gdzie między innemi skradziono 100 tuzinów par pończoch. Policyi udało się wczoraj aresztować głównego sprawcę tego włamania w osobie Karola Musiałka, syna właściciela domu na Dębnikach, dezertera 20 pp. Policya jest na tropie innych sprawców.

— **Pod zarzutem systematycznych kradzieży** wódek, sardynek i innych delikatesów aresztowano 18-letniego Jana Krzyśka, służącego w restauracyi Niedziałka przy ul. Floryańskiej.

— **Kieszonkowcy.** Znany policyi krakowskiej

rzezimieszek Henryk Seweryn, przychwycony został wczoraj w chwili, gdy pewnemu włościaninowi na Rynku Kleparskim wyciągał z kieszeni portfel z 10.000 marek. Kieszonkowca aresztowano.

Wczoraj również zaaresztowano 25-letniego Antoniego Mazgaja, który z kieszeni włościanina Mikołaja Mikuły usiłował wyciągnąć portfel z pieniędzmi.

REPERTUAR TEATRU „BAGATELA".

Sobota: Występ „Czwórki" lwowskiej i Andy Kitschmann.

Niedziela: Występ „Czwórki" lwowskiej i Andy Kitschmann.

REPERTUAR OPERETKI W „NOWOŚCIACH":

Sobota: „Krysia leśniczanka".

Niedziela popołudniu: „Krysia leśniczanka"; wieczorem: „Cnotliwa Zuzanna".

Z kraju.

Województwa rozpoczynają urzędowanie 1 września. W „Gaz. Lwowskiej" czytamy: Z powodu pojawiających się w prasie pogłosek, jakoby kreowanie urzędów wojewódzkich w Małopolsce z dniem 1 września br. miało być odroczone oraz zarzucanie Rządowi przez pewien odłam prasy, iż pogłoski takie inspiruje, Polska Agencya Telegraficzna upoważnioną jest do oświadczenia, że wszelkie tego rodzaju wiadomości są zupełnie bezpodstawne.

Rozłam wśród biskupów. Na tle wypadków w Zjednoczeniu Ludowem powstało wśród episkopatu rozdwojenie. Z jednej strony stanęli arc. Teodorowicz i bisk. Łosiński, z drugiej zaś arc. Kakowski i bisk. Zdzitowiecki.

Rozdwojenie to jest dość silne, tak, że może w sposób decydujący zaważyć na stanowisku kleru w stosunku do aktualnych zagadnień politycznych.

Nowy cmentarz muzułmański w Warszawie. Obok dwóch istniejących już w Warszawie cmentarzy muzułmańskich, założono w ostatnich dniach jeszcze trzeci. Wszystkie mogiły na cmentarzu są jednakie i na każdej spoczywa płaski kamień z wyrytym półksiężycem i oznaczonym rokiem pogrzebu cyframi arabskiemi.

Dział gospodarczy.

PIENIĄDZ I FINANSE

Giełda warszawska w pierwszem półroczu. Obroty na giełdzie warszawskiej za pierwsze półrocze 1921 r. ogółem osiągnęły sumę 8,642,950,423 marek polskich. Z sumy tej wypada na obroty walutami 3,479,972.952 mk, w czem gotówka 1,513,289.875 mk i na czeki i wpłaty 3,966,682.975 mk. Na obroty akcyami wypada 3,037,281.599 mk, a na papiery lokacyjne (listy zast. i obligacye) 125,695.872 mk.

Nowa forma spekulacyi walutowej. Do wiadomości Ministeryum Przemysłu i Handlu doszło, że niektóre banki zagraniczne wystawiają czeki na banki polskie w walucie polskiej, nie mając w bankach swoich rachunków. Jest to nowa forma spekulacyi walutowej, deprecyonująca w jeszcze wyższym stopniu walutę polską, praktykowana przez niektóre firmy bankowe zagraniczne, która jednakże ze względu na brak odnośnego ustawodawstwa w poszczególnych krajach, nie może być ścigana kryminalnie.

Firma bankowa naprzykład Dardel i Hagborg w Sztokholmie, handlująca walutami i ogłaszająca, że sprzedaje walutę polską, wystawiła osobie wyjeżdżającej do Warszawy czek na Bank Handlowy w Warszawie. Gdy jednakże osoba ta, przyjechawszy na miejsce, sprezentowała czek w powyższym Banku, okazało się, że firma Dardel i Hagborg nie ma tam rachunku, wobec czego pieniądze nie mogły być wypłacone. W Stokholmie zaś firma Dardel i Hagborg odmawia zwrócenia sumy wpłaconej na czek i ofiarowuje tylko sumę, przypadającą według kursu obecnego.

Podając powyższe do wiadomości sfer zainteresowanych, wzywa się je do ostrożności i zaleca się przyjmowanie czeków na Polskę tylko od pierwszorzędnych i zupełnie pewnych firm bankowych.

Lombardowanie zboża. Polska Kasa Pożyczkowa udzieliła bankom poznańskim znacznych sum pod zastaw zboża przez tamtejszych rolników. Bankowi Ziemskiemu wyznaczono 300 milionów marek na wydanie zaliczek zbożowych, bankowi handlowemu udzielono kredytu dla zbożowców-producentów do wysokości 300 milionów mk i bankowi przemysłowemu — 50 milionów mk. Zboże złożone zostanie w magazynach banku pod klucz. Pożądane, aby o tych operacyach zbożowych społeczeństwo było poinformowane szczegółowo.

Z giełdy.

Kraków, 19 sierpnia.

Nie było dzisiaj równomiernej tendencyi. P. T. H., Trzebinia żelazo i Polska Nafta silniejsze, Krakus, Zieleniewski na dotychczasowym poziomie, a Siersza Górnicza po początkowym wzroście spadła wkońcu o 100 punktów poniżej wczorajszego poziomu. Zresztą jednak usposobienie trwale mocne. Natomiast wszystkie waluty objawiają dążność zniżkową.

Giełda krakowska z dnia 19 sierpnia 1921 r.

Akcye bankowe:	oferty	żądane	transakc.
Polski Bank Przemysłowy I—IV em.	500·—	600·—	
Polski Bank Przemysłowy V em.	—·—	—·—	520·—
Hipoteczny	700·—	800·—	790·—
Małopolski	625·—	675·—	
Gal. Ziemski Bank Kredytowy	700·—	750·—	
Powszechny Bank Kredytowy S. A.	275·—	325·—	
Bank Ziem. dla kresów Łańcut	600·—	700·—	
Bank kredytowy w Warszawie	—·—	—·—	
Akcye Tow. handl. przem.			
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") I—III e.	1030·—	1120·—	1030—1120
Polskie Tow. handl. („P. T. H.") IV e.	—·—	—·—	
Handl. Spółka akc. „Impeksa"	400·—	450·—	425—410
„Polski Glob" Tow. transport.-handl. I-III	1200·—	1360·—	
C. Hartwig, Dom ekspedyc.-handl. Poznań	—·—	—·—	
Żegluga Polska	475·—	525·—	
Zieleniewski I-III em.	7650·—	8400·—	7650—8400
Warsz. Ska akc. Bud. Parowozów I-II em.	1350·—	1450·—	1425—1360
„Lemiesz" fabryka maszyn rolniczych	6200·—	6400·—	
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln. I-IV.	3000·—	3200·—	3050—3100
„Trzebinia" fabr. maszyn i narz. roln.	—·—	—·—	
Zakłady amunicyjne „Pocisk"	950·—	1050·—	
„Automotor" fabryka samochodów	2300·—	2500·—	
„Górka" fabryka cementu	7900·—	8100·—	
Gal. akc. Zakłady Górn. Siersza	7100·—	7350·—	7350—7100
„Tepege" Tow. dla przedsięb. górniczych	8400·—	8400·—	8250·—
Polska nafta I-III em.	2100·—	2300·—	2200—2300
Elektrownia w Sierszy III em.	2100·—	2300·—	
„Oikos" T. A.	4900·—	[illegible]100·—	5000·—
„Pezet" Powszechne zakłady budowlane	[illegible]50·—	1600·—	
Fabr. przetworów tłuszcz. w Trzebini	2900·—	3100·—	
„Krakus" Zjedn. fabr. przetw. wyt. I-V.	2800·—	3000·—	2900·—
Fabryka porcelany w Ćmielowie	3500·—	3700·—	
Fabr. i Raf. cukru w Chodorowie	2300·—	2500·—	2300—2475

Waluty dewizy	Waluta markowa Gotówka (banknoty) Kupno	Sprzedaż	Czeki wpłaty Kupno	Sprzedaż
Dolary St. Zj.	2100·—	2300·—	2100·—	2300·—
Marki niemieckie	26·—	29·—	26·—	29·—
Korony austryackie	2·20	2·40	2·30	2·50
Korony czesko-słowackie	27·—	30·—	27·—	30·—
Lei rumuńskie	—·—	—·—	—·—	—·—

Giełda warszawska z 19 bm.: Dolary Stanów Zjedn. tranz. 2300—2275, sprzedaż 2276, kupno 2210. Franki francuskie czeki tranz. 182—181. Funty szterl. tranz. 8515—8460. Marki niem. tranz. 28—27·50. Gdańsk 27·75—27·50. Korony austr. 236—234. Dolary złote tranz. 2060.

Kursa dewiz w Zurychu 19 bm. (L.). Berlin 7·——, (18 bm. 6·95—), Holandya 188·60, (188·25), Nowy York 592, (594), Londyn 21·63—, (21·62), Paryż 45·75·—, (45·75—), Medyolan 25·40, (25·45), Bruksela 44·90, (44·90), Praga 7·15, (7·—), Budapeszt ·— (1·65), Zagrzeb 3·40, (3·30), Bukareszt ·—, (7·25), **Warszawa 0·27, (0·25)**, Wiedeń 0·70—, (0·72—), austr. stempl. 0·62, (0·85).

Giełda wiedeńska z 19 bm.: Renta majowa 110·—, austr. renta kor. 110·—, renta lutowa 117·—, węgierska renta koron. —·—, losy tureckie ——, priorytety kolei południowej 3731, Anglobank ——, Bankverein ——, Bodenkredit 2640 austr. zakład kredytowy 1680, Bank depozytowy 875, Laenderbank 2948, Merkury 1128, Unionbank 125[illegible], Zivnostenska 5320, Kolej północna 27000, Lwów-Czerniowce 4800, Koleje austr. 3900, Kolej południowa 3590, Alpiny 8610, Berg und Huetten 1349[illegible], Krupp 2220, Huta Poldi 5860, Rima 5710, Skoda 6500, Apollo 7995, Fanto 35230, Gal. Karpaty 25800, Galicja 61600, Zieleniewski 3600, Siersza 3450.

Kursa dewiz w Wiedniu 19 bm. (L.) Amsterdam 326·50. Zagrzeb 594·50, Belgrad —, Berlin 1248. Bruksela —.—. Budapeszt 276·50, Bukareszt 1295·—. Kopenhaga 174·75, Londyn 3830·—, Medjolan 4500·—, N. Jork 1048·50, Paryż ——, Praga 12·62, Zurych —·—, belg. ——, bułgarskie 850·, dolary 1037½, marka niemiecka 1248·—, angielskie 3810·—, francus. 3095, holenderskie ——, włoskie 4470·—, jugosłowiańskie tysiączki niestempl. ——, polskie 42·95—44·95, rumuńskie ——·—, szwedzkie 22000, szwajcarskie 177·10, czeskie 1268·50, węgierskie nowa emisja —·—.

Ciekawe wiadomości.

Paradoksalna klauzula traktatu pokojowego. Około ośmiu tysięcy francuskich obywateli Alzacyi i Lotaryngii dowiedziało się obecnie ku swemu zdziwieniu i oburzeniu, że żony ich są Niemkami. Nietylko na mężów spadła ta wiadomość, jak grom z jasnego nieba, żony ich są równie, jak i oni zaskoczone tą nowiną. Mieszkańcy Alzacyi i Lotaryngii zostali traktatem pokojowym uznani za obywateli francuskich; opierając się na kodeksie cywilnym byli przekonani, że tem samem i żony ich otrzymały obywatelstwo francuskie. Mylili się. Nieznana ogółowi a zawiła klauzula traktatu pokojowego postanawia, że „jeżeli kobieta narodowości niemieckiej, belgijskiej, włoskiej lub francuskiej wyszła za mąż za mieszkańca Alzacyi i Lotaryngii przed zawieszeniem broni, to tem samem stawała się Niemką i pozostaje nią do dziś dnia, jeżeli przed 15 stycznia zeszłego roku nie zażądała przyznania jej narodowości francuskiej".

Nie znając tej klauzuli, tysiące kobiet nie uczyniło jej zadość. Z tego wynikają sytuacye tego rodzaju: Francuska, która w r. 1913 wyszła za mąż za Niemca mieszkającego w Alzacyi i Lotaryngii, znajduje się obecnie w zupełnie glupiem położeniu — stała się bowiem Niemką, żona Francuza. W Strassburgu urządziła ludność Alzacyi i Lotaryngii wielką demonstracyę, domagając się przedłużenia terminu, w którym „Niemki żony Francuzów" mogą starać się o obywatelstwo francuskie do 15 stycznia 1923 r.

Gaz przeciw zbiegowiskom. W N. Jorku wynaleziono nowy gaz, który będzie skutecznym, acz nieszkodliwym środkiem przeciw zbiegowiskom ulicznym. Wynalazcą jest oficer armii St. Zjednoczonych. Nowy gaz ma tę właściwość, że drażni gruczoły łzowe, tak, że oczy momentalnie napełniają się łzami na kilka minut i uniemożliwiają wszelką akcyę. Próby urzędowe przez policyę dały zupełnie zadawalający wynik. Kilkunastu policyantów, uzbrojonych w 150 małych bomb, napełnionych gazem, w stanie płynnym, atakowało kilkakrotnie tłum, złożony również z policyantów i, płacząc rzewnie, musiał się za każdym razem cofać. Gaz pozostawia brunatne plamy na ubraniu. Nowy gaz może też być użyty jako ochrona sklepień bankowych przeciw bandytom.

Drogocenny modlitewnik hebrajski. Najdrogocenniejszy modlitewnik hebrajski znajduje się w Ameryce. Cenią go na 25 tysięcy dolarów tj. około 60 milionów marek polskich. Modlitewnik ten, który został sporządzony przed 500 laty w ciągu 23 lat przez czterech braci Josephus w Hiszpanii, nabyła w r. 1913 amerykańska Galerya sztuki.

Lloyd George o polityce Anglii.

Horsea (E. E.) Radio. Lloyd George w przemówieniu swem w Izbie gmin w sprawie konferencyi waszyngtońskiej zaznaczył, że w ostatnich dniach daje się zauważyć poważna przemiana angielskiej państwowej myśli politycznej. Zamorskie dominia wysłały w czasie wielkiej wojny dobrowolnie milion żołnierzy, Indye milion 250 tysięcy. Te dowody przywiązania do wspólnej sprawy związku brytyjskiego przekonały najlepiej o dobrej organizacyi dominiów, polegającej na zupełnej swobodzie politycznej i gospodarczej. To też polityka mężów kierujących Anglią zasadzać się będzie i nadal na jak największem poszanowaniu tej niezależności dominiów, które oczywiście i na konferencyi waszyngtońskiej zabiorą głos w swych sprawach. Wielokrotnie jednak zaznaczyli już ich przedstawiciele swą jednomyślność z Anglią. Tak było np. w sprawie odszkodowań wojennych, reparacyi, rozbrojenia Niemców i w sprawie górnośląskiej. Także i w sprawie rozbrojeń zachowają zgodne stanowisko, zasadzające się na przekonaniu, że interes państwowy związku opartego na dalekich koloniach wymaga silnej floty, celem zabezpieczenia łączności odległych prowincyi i zapewnienia im koniecznej obrony. Pozostałe państwa świata muszą uwzględnić to wyjątkowe stanowisko Wielkiej Brytanii.

W sprawie przymierza angielsko-japońskiego oświadczył Lloyd George, że przeszło ono należytą próbę w latach wojny i że należy je pojmować zupełnie lojalnie z wykluczeniem zaczepnych zamiarów przeciw innym państwom. Premier wie, że istnieją pewne czynniki, które starają się interpretować, że przymierze ma niekorzyść w stosunku Anglii do Stanów Zjednoczonych i właśnie dlatego musi on zaznaczyć, że dobry stosunek Anglii do Stanów Zjednoczonych jest kardynalną podstawą angielskiej polityki zagranicznej. Lloyd George uważa za zupełnie możliwe, że istniejące różnice między Ameryką i Japonią dadzą się wyrównać. Na sprawę tą nie wywrze żadnego wpływu stosunek Japonii do Anglii. Oczywiście jednak Anglii zależy na całkowitem pogodzeniu się Japonii i Stanów Zjednoczonych, to też będzie na nie wpływać w tym kierunku.

Londyn. (E. E.) Na jednym z liberalnych zebrań politycznych Lloyd George wyraził się, że życie polityczne Anglii przepojone jest duchem zgody i pojednania. Robotnicy angielscy mają dość podjudzań do walki klasowej, strajków, gróźb i zamachów, gdyż pamiętają o rosyjskim przykładzie zniszczonego gospodarstwa narodowego i zniszczonych klas robotniczych.

Przed konferencyą waszyngtońską.

Bordeaux. PAT. (Radio). Senator King podniósł myśl, żeby upoważnić prezydenta Stanów Zjednoczonych do zwołania konferencyi finansowej, obradującej równolegle do konferencyi warszyngtońskiej. Harding podobno jest temu przeciwnym. W każdym razie nie nadesłał żadnych urzędowych zaproszeń w tej [illegible].

Nauen. (E. E. Radio). Amerykańska Liga kobiet skierowała do Hirdinga zapytanie w sprawie udziału delegatek z pacyfistycznych stowarzyszeń kobiecych na konferencyi rozbrojeniowej. Prezydent nie udzielił definitywnej odpowiedzi.

O sankcye gospodarcze.

Rzym. (E. E. Radio). Rząd francuski powiadomił rząd niemiecki o warunkach zniesienia sankcyj gospodarczych. W sprawie tej miarodajne będzie orzeczenie międzykoalicyjnej komisyi kontrolnej z siedzibą w Koblencyi.

Z powodu uchwały Rady najw. w sprawie winowajców.

Poldhu. (E. E. Radio). Dyskusya w sprawie wyroków trybunału lipskiego stwierdza, że trybunał ów daje niezupełną rękojmię co do ukarania przestępców wojennych znalazła zywe echo w Niemczech. Rząd niemiecki dołoży ze swej strony wszelkich starań, by sprawę tę należycie wyświetlić.

Przed rozstrzygającym bojem pod Angorą.

Londyn. PAT. (Reuter). Grecy odnoszą dalsze sukcesy. Turcy stawiają tylko słaby opór. Grecy obsadzili ponownie teren o 100 klm. od Eski Szechir. Sibri Hissar zostało obsadzone przez Greków.

Rzym. (E. E. Radio). Rozstrzygająca walka grecko-turecka ma lada dzień się rozpocząć.

Po zgonie króla Piotra.

Belgrad. (E. E.) W sobotę 20 bm. odbędzie skupczyna uroczyste posiedzenie żałobne, poświęcone pamięci zmarłego króla Piotra. — Były następca tronu serbskiego, książę Jerzy, starszy brat obecnego króla, złożył mu dobrowolnie jako pierwszy z garnizonu belgradzkiego przysięgę na wierność. W pogrzebie króla Piotra wezmą udział: król Rumunii i grecki następca tronu, oczekiwanem jest ponadto przybycie prez. Czechosłowacyi Masaryka, następcy tronu angielskiego, księcia Walii i franc. prez. rady min. Brianda

Niemcy rozszerzają pogłoski o epidemii cholery na Gornym Śląsku.

Nauen. (E. E.) Radio. Z Berlina nadeszła wiadomość, jakoby na Górnym Śląsku wybuchła cholera i dyzenterya z powodu rzekomego niezamknięcia granicy od strony polskiej. Urzędowego potwierdzenia powyższej wiadomości brak. (Zarzut niezamknięcia granicy śląskiej od strony polskiej jest zupełnie bezpodstawnym, granica ta jest bowiem zamkniętą i ściśle strzeżoną. — Przyp. E. E.).

Drobne ogłoszenia.

Dwóch studentów żyd. przyjmę na mieszkanie. Zgłoszenia pod „Student" do Adm. N. Dzien. 1727

Zgubiłem się zgubione dokumenta wojskowe na nazwisko Wika Antoni, ur. w r. 1893 w Widelce pow. Kolbuszowski. 1752

Jadąc z Krakowa do Bochni

klasą II-gą, zostawiłem przy wysiadaniu z pociągu

płaszcz zielony.

Dowiedziałem się, iż wziął go jeden z moich znajomych. O zwrot bardzo proszę za wynagrodzeniem pod adr.: Metzendorf, Mostowa 6. 1705

MYDŁO

do prania, najlepszej jakości po Mk. 220, hurtownie taniej.
W paczkach poczią opłatnie za zaliczką 5 kg Mk 1250. Mydełek 5 tuzinów około 5 kg. Mk. 1340
poleca 1688

S. BINZER, Kraków
ul. Radziwiłłowska L. 15.

Zgubiono papiery wojskowe (tymczasowe zaświadczenie z dnia 24/10 1920), metrykę urodzin na nazwisko Berachye Kurz, gotówkę i inne papiery. Uczciwy znalazca zechce papiery zwrócić na adres Lipman Kurz, Berka Joselowicza 11, a gotówkę sobie zatrzymać. 1727

1357

Reprezentacya na Kongresówkę i Małopolskę
A. Moszkowski i Ska, Inż., Warszawa, Sienna 23.

Ogłoszenie.

VII. Zwyczajne
Walne ZGROMADZENIE
członków Tow. Eskontowego w Muszynie
Stow. zarejestr. z ogr. por.

odbędzie się dnia 28 sierpnia 1921 r. o godz. 2 popoł. w biurze Towarzystwa

z następującym porządkiem dziennym:

1. Odczytanie protokołu poprzedniego Walnego Zgromadzenia;
2. Sprawozdanie Dyrekcyi z czynności i rachunków za rok 1920 i wniosek na rozdział zysku;
3. Sprawozdanie komisyi rewizyjnej i wniosek tejże na udzielenie Dyrekcyi absolutoryum za rok 1920.
4. Wnioski samoistne.

Muszyna, dnia 17 sierpnia 1291.

1415 **Dyrekcya.**

Rysunki na klisze

szkice artystyczne na plakaty, opakowania, etykiety, druki różnego rodzaju, wykonuje

E. BARTL, Kraków
ul. Czapskich 1, III. p. drzwi 33.

Prof. Dr. L. Korczyński

stwierdził po klinicznem wypróbowaniu, że tabletki **„Vita"** zastępują w zupełności drogie zagraniczne wody mineralne. 1726

Wydział Zakładu wychowania sierót izrael.

przystępując do budowy III. piętra gmachu swego, Dietla 64, uprasza o składanie ofiar na ręce pp. **Rockowej**, Sebastyana 36, **Daniela Lanera**, Dyrektora Banku obrotowego, **Amstera**, Miodowa 7, **Lebenheima**, Starowiślna 43. — Równocześnie zawiadamia, iż w gmachu tym są do wynajęcia lokale sklepowe. 1418

„MATURA"

Kraków, Grodzka 32, II. p.

Dodatkowe wpisy na nowy rok szkolny 1921/22 na wszystkie kursa przyjmuje kierownik fachowy od 10-go sierpnia b. r. Jeszcze tylko niewielka ilość wolnych miejsc. 1410

OKUCIA MEBLOWE.

Zawiadamiamy naszych P. T. odbiorców, iż z powodu zmiany lokalu sprzedajemy nasze zapasy **okuć meblowych wszelkiego rodzaju** do końca sierpnia

:-: po cenach wyjątkowych :-:

„PRZEMYSŁ", Kraków
ul. Benerowska L. 7.

SPRZEDAŻ HURTOWNA.

1431

„Sfath Amenu" Mojżesza Ratha w języku polskim i niemieckim. Wydanie w półpłótnie . . . . . Mp. 200
„Almanach żydowski" Z. F. Finkelsteina . . . . Mp. 50
— Wydanie na lepszym papierze Mp. 70
„Moriah", Miesięcznik młodzieży żyd. Rocznik XIII. . . . . . Mp. 100
„Moriah". Rok XIV., zeszyt 1 (z powodu przewrotu dotąd w Polsce nieznany Mp. 10
„Haszomer". Rocznik I. (nieopr.) Mp. 200
„Haszomer". Rok II., zeszyt 1 (dotąd w Polsce nieznany) . . . Mp. 10
„Żydowskie problemy gospodarcze w Galicyi" Tenenbauma . . . Mp. 30
— w oprawie . . . . Mp. 40
I. Szypper: „Żydzi polscy [illegible] a Palestyna" . . . . . Mp. 20

Administracya „Haszomer"
1276 **WIEDEN I.**
Wiesingerstrasse 3.

Zmiana lokalu.

Dr. Anselm Lichtblau
1307 sędzia
Wiedeń I., Gonzagasse 11.
Telefon Nr. 62050. K. Cz. P. K. Oszcz. 164.268.
Poprzednio
Wiedeń VIII., Skodagasse 10.

Zakład wychowania sierót izrael. Dietla l. 64

poszukuje

1417 **naczelnej wychowawczyni dla dzieci**

Zgłoszenia: Rokowa, Sebastyana 36, od 2-3.

Najradykalniejszy środek dla cierpiących na

PRZEPUKLINĘ

(dla Panów, Pań i dzieci).

Każdą, choćby **najstarszą przepuklinę**, nawet gdy **operacya** ani paski nie pomogły, leczymy zupełnie po osobistem przedstawieniu się bez boleści i skutecznie bandażami nowego patentowego wynalazku mego i prof. **Dra Haskai'a** (Dyrektora szpitala św. Szczepana i pr. docenta w Budapeszcie). — **Dla Pań damska obsługa.** — Patenty we wszystkich państwach. 144[illegible]

M. TILLEMANN, Kraków, ul. Zwierzyniecka [illegible]
(obok Hotelu „Wiktorya").

DOM TOWAROWY
Benno Brettner
Kraków, Rynek główny l. 13.

poleca

najnowsze jedwabie, modele konfekcyi damskiej, sweatery w wielkim wyborze bieliznę, jakoteż wszelkie nowości, :-: w zakres ten wchodzące. :-:

Hurtowny i detaliczny dział sprzedaży francuskich przyborów modniarskich. 681

Fabryka sweatrów

1709 **wełnianych, bluzek** i t. d.
:-: poleca we wielkim wyborze :-:
A. Dorembus, Łódź, Konstantynowska 3.

GOSPOSIE! Dbajcie o czystość pomieszkań i zdrowie rodziny

Pluskwy roznoszą choroby — tępcie je

„PLUSKINEM"

Pchły, karakony i szwaby niszczy niezawodnie

„VIRIDIN"

fabryki chem. „Fenomen" Kraków, Mogilska 50.

Zawiadomienie.

Otworzyłam przy **ul. Miodowej** (Hotel Wiedeński)

Zakład rysowniczy i haftów

oraz różnych przyborów hafciarskich.
Sprzedaję i wykonuję roboty po cenach najniższych
Przyjmę również panienki do haftu. — Oddaję
1724 robotę do domu.

Fabryka Kapeluszy

J. GROSSA, KRAKÓW,
1433 **Stradom 27**
zawiadamia magazyny mód, iż wyrabia
nowe kapelusze damskie.
Sprzedaż wyłącznie hurtowna. Ceny konkurencyjne.

Zdolnego buchaltera

korespondenta lub buchalterki

z dobremi świadectwami odbytej dłuższej praktyki poszukują natychmiast

Bracia Weissberg, Kraków,
1728 **ul. Krakowska L. 17.**

Nakładem Gal. Sp. Wydawniczej Red. nacz.: Dr. Ign. Schwarzbart. Red. odpow.: Maks. Feldman. Nowa Drukarnia Dziennikowa, ul. Orzeszkowej